

Kallid kaasmaalased, head sõbrad!

Me meenutame täna üht koletut kuritegu, kui üle 20 000 inimese rööviti oma kodudest ning saadeti Siberisse orjatööle nälgima ja külmetama.

Seda tragöödiat mõtestades ei päde mitte ükski küüditajate otsitud küüniline õigustus: et sõja eel tuli peatne rindepiirkond vabastada niinimetet ohtlikust elemendist, nagu meile tavatsetakse rääkida 1941. aasta traagilise juuni kohta.

Me teame NKVD ühe juhi Ivan Serovi käskkirja 11. oktoobrist 1939, mis nägi ette kümnete tuhandete inimeste küüditamise Eestist, Lätist, Leedust.

1949. aasta märtsis oli tegemist otsese genotsiidiga, inimsusevastase kuritööga.

Üle kolme tuhande nende hulgast, kes täna 59 aastat tagasi ära viidi, ei näinud enam kunagi kodumaad. Nad surid võõral maal. Ainsaks põhjuseks oli nende rahvus, nende perekond, nende haridus, nende seisukohad.

Okupant ei halastanud ei naistele, ei lastele ega vanainimestele. Nii saadeti külmale maale ka voodihaige Nikolai Sarv koos oma abikaasaga. Ta suri Krasnojarski kraisis aasta hiljem 65 aasta vanusena.

Tema küüditamise põhjuseks, tema niinimetet süüks, oli Eesti Vabariigi Rahvuskomitee toetamine.

Nikolai Sarve poeg, Eesti Vabariigi Rahvuskomitee liige Enn Sarv, oli juba kolm aastat varem sattunud NKVD hakklihamasinasse ja saadetud 1947. aastal vangilaagrisse Vorkutasse.

Nikolai Sarve süüks oli armastus Eesti Vabariigi vastu. Üks isa toetas oma poega, tema tegevust Eesti eest. Ehk siis asi, mis ongi isa kohus. Asi, mille üle isa võib vaid rõõmu tunda.

Täna me mälestame 59 aastat tagasi küüditatud. Koos sellega leiname me ka vaikselt laupäeval meie hulgast 87. eluaastal lahkunud Enn Sarve. Meest, kes pühendas oma elu Eesti vabadusele. Kes kõigi kannatuste ja alanduste ning takistuste kiuste, Stutthofi ja Vorkuta koonduslaagrite kiuste, säilitas alati üleolekutunde vägivaldsete võõrvõimude ees.

Enn Sarve elusaatus, Stutthof ja Vorkuta, on parim põhjendus, miks peame panema võrdusmärgi nende kahe inimsusevastase ideoloogia vahele. Ega saa jätta märkimata neid ideoloogiaid esindanud riikide juriidiliste järeltulijate kardinaalselt erinevat käitumist. Üks kahetseb, teine õigustab. Siamaani.

Täna mälestame Enn Sarve. Meest, kes ehk kõige rohkem eestlaste hulgas on teinud selleks, et meile osaks saanud ülekohut ei unustataks.

Ja me oleme siin ja mälestame. Ja mäletame, ega unusta.